

Regeringens proposition

2000/01:123

Vissa ändringar i lagen om rättegången i arbetstvister och lagen om Forskarskattenämnden

Prop.
2000/01:123

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 11 april 2001

Göran Persson

Mona Sahlin
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister skall en ledamot i Arbetsdomstolen företräda staten som arbetsgivare. I propositionen föreslås att denna ledamot skall utses efter förslag av Arbetsgivarverket. Vidare föreslås ändringar i lagen om rättegången i arbetstvister och i lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden till följd av att Sveriges Industrieförbund har upplösts och att Svenska Arbetsgivareföreningen har bytt namn till Föreningen Svenskt Näringsliv. Slutligen föreslås en ändring i lagen om Forskarskattenämnden med anledning av att Närings- och teknikutvecklingsverkets uppgifter när det gäller forskning har övertagits av den nya myndigheten Verket för innovationssystem.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2001.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden	6
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Gällande rätt	7
5	Överväganden.....	8
5.1	Företrädare för staten som arbetsgivare i Arbetsdomstolen	8
5.2	Föreningen Svenskt Näringsliv och Verket för innovationssystem.....	9
6	Författningskommentar	10
6.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister	10
6.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden	10
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser	11
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april 2001	12

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister,
2. lag om ändring i lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 3 och 4 §§ lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §²

Av övriga fjorton ledamöter utses fyra efter förslag av *Svenska arbetsgivareföreningen*, en efter förslag av Svenska kommunförbundet, en efter förslag av Landstingsförbundet, en *såsom representant för staten som arbetsgivare*, fyra efter förslag av Landsorganisationen i Sverige, två efter förslag av Tjänstemännens centralorganisation och en efter förslag av Sveriges Akademikers Centralorganisation.

Av övriga fjorton ledamöter utses fyra efter förslag av *Föreningen Svenskt Näringsliv*, en efter förslag av Svenska kommunförbundet, en efter förslag av Landstingsförbundet, en *efter förslag av Arbetsgivarverket*, fyra efter förslag av Landsorganisationen i Sverige, två efter förslag av Tjänstemännens centralorganisation och en efter förslag av Sveriges Akademikers Centralorganisation.

Vad som i första stycket sägs om utseende av ledamot äger motsvarande tillämpning på utseende av ersättare för sådan ledamot.

Förslag till ledamöter och ersättare skall uppta minst dubbelt så många personer som de som skall utses med ledning av förslaget. Har sådant förslag ej avgetts, förordnar regeringen ändå ledamöter och ersättare till föreskrivet antal.

3 kap.

4 §

Är ordförande hindrad att tjänstgöra, får vice ordförande inträda i ordförandes ställe. Ersättare för vice ordförande får dock inträda i ordförandes ställe endast vid handläggning som avses i 7 §.

Är annan ledamot än ordförande hindrad att tjänstgöra i visst mål, inträder ledamot eller ersättare som utsetts på motsvarande sätt.

Är annan ledamot än ordförande hindrad att tjänstgöra i visst mål, inträder ledamot eller ersättare som utsetts på motsvarande sätt.

¹ Lagen omtryckt 1977:530.

² Senaste lydelse 1992:124.

Därvid anses ledamöter som utsetts efter förslag av Svenska kommunförbundet *och* Landstingsförbundet *samt ledamot som representerar staten som arbetsgivare* ha utsetts på samma sätt.

Därvid anses ledamöter som utsetts efter förslag av Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet *och Arbetsgivarverket* ha utsetts på samma sätt.

Kan ledamot eller ersättare ej tillkallas enligt andra stycket, får ordföranden i målet kalla annan lämplig person att tjänstgöra som tillfällig ersättare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §³

Forskarskattenämnden består av sex ledamöter och fem personliga ersättare. Ledamöterna och ersättarna förordnas av regeringen för högst fyra år i taget.

Regeringen utser bland ledamöterna en ordförande och en vice ordförande samt bland ersättarna en ersättare för vice ordföranden. Dessa tre skall ha särskild insikt i beskattningsfrågor. Övriga ledamöter och ersättare skall ha särskild insikt i företagslednings-, forsknings- eller produktutvecklingsfrågor.

Svenska Arbetsgivareföreningen och Sveriges Industriförbund skall gemensamt ge förslag till en ledamot och en ersättare. Vetenskapsrådet skall ge förslag till två ledamöter och två ersättare. Närings- och teknikutvecklingsverket skall ge förslag till en ledamot och en ersättare.

Föreningen Svenskt Näringsliv skall ges möjlighet att lämna förslag till en ledamot och en ersättare. Vetenskapsrådet skall ges möjlighet att lämna förslag till två ledamöter och två ersättare. Verket för innovationssystem skall ges möjlighet att lämna förslag till en ledamot och en ersättare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

³ Senaste lydelse 2000:1162.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Näringsdepartementet har en promemoria Vissa ändringar i lagen om rättegången i arbetstvister och lagen om Forskarskattenämnden upprättats (dnr N2001/3032/RS). Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister och lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden. Promemorians lagförslag överensstämmer med regeringens. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr N2001/3032/RS). I propositionen behandlas de förslag som tagits upp i promemorian.

Förslaget till lagändringar utgörs dels av anpassning av lagtexten på grund av namnändringar, dels av anpassning till i dag rådande faktiska förhållanden. Lagförslagen är av så enkel beskaffenhet att *Lagrådets* hörande inte har ansetts nödvändigt.

4 Gällande rätt

Arbetsdomstolen

Arbetsdomstolen är en specialdomstol med uppgift att pröva arbetsrättsliga tvister. För att bredda kunskapen om avtals- och arbetsförhållanden på arbetsmarknaden och skapa en förankring hos organisationerna på arbetsmarknaden skall vissa ledamöter i domstolen företräda arbetsgivar- och arbetstagarintressen. Ledamöterna i domstolen utses av regeringen. Enligt 3 kap. 3 § lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister skall tretton av domstolens ledamöter utses efter förslag av olika, i lagen angivna, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt en såsom representant för staten som arbetsgivare. På arbetsgivarsidan skall en representant utses efter förslag från Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF).

Forskarskattenämnden

Forskarskattenämnden har till uppgift att pröva om förutsättningarna för vissa skattelättnader enligt 11 kap. 22 § inkomstskattelagen är uppfyllda för utländska forskare som tillfälligt arbetar i Sverige. Nämnden består enligt 2 § lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden av sex ledamöter och fem ersättare som förordnas av regeringen. SAF och Sveriges industriförbund skall gemensamt ge förslag till en ledamot och en ersättare. Vidare skall enligt lagen Vetenskapsrådet och Närings- och teknikutvecklingsverket ge förslag till ledamöter och ersättare.

5.1 Företrädare för staten som arbetsgivare i Arbetsdomstolen

Regeringens förslag: Den ledamot i Arbetsdomstolen som skall företräda staten som arbetsgivare skall utses efter förslag av Arbetsgivarverket.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt eller lämnat förslaget utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsgivarverket är den myndighet som har ansvar för statliga arbetsgivarfrågor. Arbetsgivarverket har bl.a. till uppgift att företräda staten som arbetsgivare i olika sammanhang. Av förordningen (1994:272) med instruktion för Arbetsgivarverket och förordningen (1976:1021) om statliga kollektivavtal, m.m. framgår att Arbetsgivarverket sluter kollektivavtal som reglerar anställnings- eller avtalsvillkor för arbetstagare hos myndigheterna under regeringen på statens vägnar. Verket får också företräda icke-statliga arbetsgivare som har uppdragit åt verket att träffa kollektivavtal. Vidare företräder Arbetsgivarverket staten vid arbetstvister mellan staten och arbetstagare hos staten som skall handläggas enligt lagen om rättegången i arbetstvister.

Arbetsgivarverket inrättades 1994 efter en ombildning av Statens arbetsgivarverk. Syftet med reformen var att skapa en starkare och mer sammanhållen arbetsgivarorganisation för det statliga området som kunde företräda myndigheternas och vissa icke-statliga arbetsgivares intressen i centrala arbetsgivarpolitiska frågor. I samband med Arbetsgivarverkets ombildning uttalade regeringen att det vore lämpligt att låta verket lämna förslag till ledamöter i olika partssammansatta organ (prop. 1993/94:77 s. 22). En sådan ordning gäller enligt uttryckliga författningsbestämmelser för flera andra statliga organ med anknytning till arbetsmarknaden, som t.ex. Nämnden mot diskriminering enligt 27 § förordningen (1999:171) med instruktion för Nämnden mot diskriminering och Jämställdhetsnämnden enligt 26 § förordningen (1991:1437) med instruktion för Jämställdhetsnämnden.

Arbetsgivarverket har föreslagit att det bör komma till klart uttryck i lagen om rättegången i arbetstvister att verket företräder staten som arbetsgivare även vid utseende av ledamöter i Arbetsdomstolen.

Den ledamot i Arbetsdomstolen som skall företräda staten som arbetsgivare utses av regeringen. I praktiken sker detta efter förslag från Arbetsgivarverket. Den av Arbetsgivarverket föreslagna ändringen är alltså närmast ett förtydligande av den ordning som gäller redan idag. Det är lämpligt att lagen om rättegången i arbetstvister ändras så att detta framgår av lagtexten.

De föreslagna ändringarna bör träda i kraft den 1 juli 2001. De medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Regeringens förslag: Lagen om rättegången i arbetstvister och lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden skall ändras så att Föreningen Svenskt Näringsliv ersätter Svenska Arbetsgivareföreningen. Lagen om Forskarskattenämnden skall även ändras som en följd av att dåvarande Närings- och teknikutvecklingsverkets uppgifter när det gäller forskning har övertagits av den nya myndigheten Verket för innovationssystem. Vidare skall lagen om Forskarskattenämnden ändras så att organisationer och myndigheter inte längre *skall* lämna förslag utan i stället *ges möjlighet* att lämna förslag till ledamöter och ersättare i Forskarskattenämnden.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt eller lämnat förslagen utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Sveriges Industriförbund skall upplösas och verksamheten skall föras över till Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF). I samband med detta har SAF beslutat att byta namn till Föreningen Svenskt Näringsliv. Namnändringen trädde i kraft den 29 mars 2001. Som en följd av detta bör SAF bytas ut mot Föreningen Svenskt Näringsliv i 3 kap. 3 § lagen om rättegången i arbetstvister och 2 § lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden.

Närings- och teknikutvecklingsverkets uppgifter har den 1 januari 2001 övertagits av tre nya myndigheter. Verket för näringslivsutveckling är den nya myndigheten för företagsutveckling. När det gäller forskning och utveckling inom teknik, transport, kommunikation och arbetsliv är det numera Verket för innovationssystem som ansvarar för dessa uppgifter. Slutligen ansvarar Institutet för tillväxtpolitiska studier för analyser, omvärldsbevakning och utvärdering. Med hänsyn till att Verket för innovationssystem har hand om forskningsfrågor får det anses som mest lämpligt att denna myndighet också lämnar förslag till ledamot och ersättare i Forskarskattenämnden. Lagen om Forskarskattenämnden bör därför ändras så att Närings- och teknikutvecklingsverket byts ut mot Verket för innovationssystem.

Av 2 § lagen om Forskarskattenämnden framgår att SAF och Sveriges Industriförbund, Vetenskapsrådet och Närings- och teknikutvecklingsverket *skall* ge förslag till ledamöter och ersättare i Forskarskattenämnden. Det är inte lämpligt att ålägga privaträttsliga organ en skyldighet av nu nämnda slag. Det saknas vidare anledning att behandla andra förslagsställare på annat sätt. Lagen bör därför ändras så att Föreningen Svenskt Näringsliv, Vetenskapsrådet och Verket för innovationssystem inte åläggs att lämna förslag utan istället skall ges möjlighet att lämna förslag till ledamöter och ersättare.

De föreslagna ändringarna bör träda i kraft den 1 juli 2001. De medför inte några ekonomiska konsekvenser.

6 Författningskommentar

6.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

3 kap.

3 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.1 och 5.2.

I bestämmelsen anges hur ledamöter och ersättare i Arbetsdomstolen skall utses. *Första stycket* har ändrats på så sätt att det anges att en ledamot i Arbetsdomstolen skall utses av Föreningen Svenskt Näringsliv i stället för av Svenska Arbetsgivareföreningen. Denna ändring görs med anledning av att Svenska Arbetsgivareföreningen har bytt namn till Föreningen Svenskt Näringsliv. Första stycket har också ändrats på så sätt att det nu uttryckligen anges att den ledamot i Arbetsdomstolen som enligt den hittillsvarande lydelsen skulle företräda staten som arbetsgivare skall utses efter förslag av Arbetsgivarverket.

4 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.1.

Första stycket har ändrats som en följd av ändringen i 3 §.

6.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1305) om Forskarskattenämnden

2 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.2.

I bestämmelsen anges hur ledamöter och ersättare i Forskarskattenämnden skall utses. Bestämmelsens *tredje stycke* har ändrats så att Svenska Arbetsgivareföreningen och Sveriges Industriförbund samt Närings- och teknikutvecklingsverket har bytts ut till Föreningen Svenskt Näringsliv respektive Verket för innovationssystem. Enligt tidigare ordalydelse ålades myndigheter och organisationer att lämna förslag till ledamöter och ersättare. Lydelsen har ändrats så att myndigheter och organisationer nu i stället *ges möjlighet* att lämna sådana förslag.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 2000/01:123
Bilaga 1

Promemorian *Vissa ändringar i lagen om rättegången i arbetstvister och lagen om Forskarskattenämnden* har remitterats till Arbetsgivarverket, Riksskatteverket, Forskarskattenämnden, Arbetsdomstolen, Arbetslivsinstitutet, Verket för innovationssystem, Verket för näringslivsutveckling, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Landsorganisationen i Sverige, Landstingsförbundet, Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska kommunförbundet, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sverige Industriförbund och Tjänstemännens Centralorganisation.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Lindh, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Östros, Messing, Rosengren, Lejon, Lövdén, Bodström

Föredragande: Mona Sahlin

Regeringen beslutar proposition 2000/01:123 Vissa ändringar i lagen om rättegången i arbetstvister och lagen om Forskarskattenämnden.

